

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 19. marts 2013
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Jean Elisabeth Hørdum
Sagsnr.: 2013-0030-1298
Dok.: 692946

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 582 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 18. februar 2013. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Morten Bødskov

/

Freja Sine Thorsboe

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 582 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Er ministeren enig i, at det af hensyn til retssikkerheden vil være hensigtsmæssigt, hvis der var mulighed for at ændre en psykiatrisk behandlingsdom til en fængselsstraf, især for de mere alvorlige forbrydelser, i de tilfælde hvor konklusionen i den udførte mentalundersøgelse efterfølgende modsvares af den dømtes faktiske adfærd?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Rigsadvokaten har i rigsadvokatmeddelelse nr. 5/2007 fastsat retningslinjer for anklagemyndighedens behandling af sager vedrørende psykisk afvigende kriminelle.

I afsnit 4.1. i den nævnte meddelelse er der redegjort nærmere for betingelserne for at iværksætte en mentalundersøgelse. Det fremgår heraf bl.a., at den sigtede skal underkastes en mentalundersøgelse, når dette har betydning for sagens afgørelse, jf. retsplejelovens § 809, stk. 1. Dette vil navnlig være tilfældet, hvis der er tale om en sigtelse for alvorlig personfarlig kriminalitet, herunder f.eks. drab, grov vold eller voldtægt, samt i sager, hvor den sigtede tidligere har modtaget psykiatrisk behandling, eller hvor der i øvrigt kan være grund til at formode, at sigtede er sindssyg.

Det følger endvidere af afsnit 6 i meddelelsen, at mentalundersøgelsen i visse tilfælde skal forelægges for Retslægerådet, herunder bl.a. i tilfælde, hvor sigtelsen angår personfarlig kriminalitet, og den sigtede ifølge mentalerklæringen er sindssyg eller mentalt retarderet.

Når anklagemyndigheden i straffesager nedlægger påstand om, at en tiltalt skal idømmes en foranstaltning efter straffelovens §§ 68 eller 69, sker dette i overensstemmelse med det anførte som det helt klare udgangspunkt på baggrund af en mentalerklæring og i en række tilfælde tillige efter forelæggelse for Retslægerådet. Det er således en lægelig afgørelse, om gerningsmanden har været sindssyg på gerningstidspunktet.

På den baggrund vil der efter Rigsadvokatens opfattelse efter afsigelse af en foranstaltningsdom efter straffelovens §§ 68 eller 69 som det klare udgangspunkt ikke opstå spørgsmål om, hvorvidt den domfældte på gerningstidspunktet har været omfattet af personkredsen i de nævnte bestemmelser (sindssyg mv.).

Hvis der efter en endelig foranstaltningsdom alligevel måtte opstå en særlig begrundet tvivl om den lægelig vurdering i sagen, vil den regionale statsadvokat, som fører kontrol med idømte foranstaltninger, kunne indhente supplerende lægelige udtalelser i sagen. Det vil kunne dreje sig om en udtalelse fra den behandlingsansvarlige overlæge og afhængig af omstændighederne og oplysningerne i sagen eventuelt yderligere psykiatriske erklæringer, herunder en yderligere mentalundersøgelse, ligesom der kan opstå spørgsmål om på ny at forelægge sagen for Retslægerådet.

Sagen kan i givet fald indbringes for retten efter straffelovens § 72, hvorefter retten kan ændre eller ophæve en foranstaltning efter straffelovens §§ 68 eller 69.

Det antages dog, at straffelovens § 72 ikke giver mulighed for at ændre den idømte foranstaltning til en straf (bøde eller fængsel), jf. Vagn Greve mfl.: Kommenteret straffelov – almindelig del (9. udgave, 2009), s. 394.

Skulle en sådan situation opstå, kan det afhængig af de konkrete omstændigheder i sagen efter Rigsadvokatens opfattelse overvejes at søge straffesagen genoptaget efter reglerne i retsplejelovens § 976. Det følger således af denne bestemmelse, at der i en sag, hvor den tiltalte er blevet frifundet, kan ske genoptagelse, når en række nærmere angivne betingelser er opfyldt. Afgørelse om genoptagelse træffes af Den Særlige Klageret.

Det bemærkes, at det er uafklaret i den juridiske teori, om retsplejelovens § 976 kan anvendes i sager, hvor den tiltalte oprindeligt er blevet frifundet på grund af utilregnelighed efter straffelovens § 16 (om sindssyge mv.) og i stedet idømt en foranstaltning efter § 68, men hvor det senere viser sig, at den pågældende ikke var omfattet af straffelovens § 16 og burde have været idømt en straf. Rigsadvokaten er endvidere ikke bekendt med retsafgørelser, der tager stilling til spørgsmålet.

Som anført ovenfor må det antages, at der yderst sjældent vil kunne opstå spørgsmål om at ændre en allerede idømt foranstaltningsdom til en straf (bøde eller fængsel). Skulle en sådan situation imidlertid opstå, er det min opfattelse, at anklagemyndigheden afhængig af omstændighederne i sagen må søge den genoptaget ved Den Særlige Klageret. Det er i sidste ende Den Særlige Klagerets afgørelse, om der i den givne situation kan ske genoptagelse.”

Jeg finder på den baggrund ikke grundlag for at ændre reglerne for genoptagelse af straffesager.